

Harry Hole

20 V.

-juhlapainos

Lepakkomies

JO

NESBØ

JO
NESBØ
Lepakkomies

Suomentanut OUTI MENNA

Kuvittanut HANNU LUKKARINEN

JOHNNY
Kniga

*It rose into space, its wings spread wide,
then fell, its wings now a fluttering cape
wrapped tight about the body of a man.*

— FRANK MILLER —

Copyright © Jo Nesbø 1997

Published by agreement with Salomonsson Agency.

Alkuteos: *Flaggermusmannen*

H. Aschehoug & Co., Oslo 1997

Suomenkielinen ensipainos 2001.

Kuvituksen copyright © Hannu Lukkarinen 2017

JOHNNY KNIGA KUSTANNUS,

imprint of Werner Söderström Corporation,

PL 314 (Korkeavuorenkatu 37), 00101 Helsinki.

ISBN 978-951-0-42638-8

Painettu EU:ssa

The Bat Man

HALUSIN KIRJOITTA. Jotain. Mitä tahansa.

Oli vuosi 1996, ja oli kiertänyt ahkerasti bändini kanssa ja tehnyt samaan aikaan päivisin töitä pörssimeklarina. Elin omituista tohtori Jekyll ja mr Hyde -elämää, enkä jälkeenpäin tiedä miten selvisin hengissä siitä vuodesta. Ehken selvinnytkään. Makasin sängyssä saamatta unta, vaikka juuri uni oli ainoa mitä ruumiini kaipasi. Niinpä pyysin aikalisää, ensin pomoltani pörssissä ja sitten bändiltä.

Ja sen jälkeen lähdin Australiaan. Miksi sinne? Ennen kaikkea siksi, että Australia ei ollut Oslo.

Ja ajattelin, että jos minulla olisi tylsää, voisin ruveta kirjoittamaan romaania jonka olin luvannut itselleni – ja yhdelle tuntemalleni työlle, joka oli töissä oslolaisessa kustantamossa.

En nähnyt Australiaa niin paljon kuin olin suunnitellut. Mutta en myöskään tylsistynyt.

Minä kirjoitin. Joinakin päivinä kahdeksantoista tuntia. Joinakin vain kaksitoista.

Asuin pienessä hotellihuoneessa Sydneyn King's Crossissa, minne oli keskittynyt kaupungin huume- ja seksikauppa. Olin nimittäin jäänyt koukkuun heti ensimmäisestä kerrasta. Olin koukussa kirjoittamiseen. Elämässäni ei ollut muuta kuin se. Narkkarin lailla kirjoitin aamuvarhaisesta iltamyöhään, kunnes sammuin lopen uupuneena. Narkkarin lailla varastin kaiken mitä käsiini sain ja poimin materiaalia niin Australian historiasta, baarikulttuurista, Sydneyn akvaariosta ja oopperasta, prostituutiosta Darlinghurst Roadilla, Australian Museumin kirjoista ammennetusta aboriginaalien tarinankerontaperinteestä, klassisia australialaisia ilveilijöitä ja klovneja esittelevästä näyttelystä, kiertävistä tivoleista, pitkään vireänä jatkuneesta

hippiliikkeestä Byron Bayssa ja sen ympäristössä, Australian San Franciscon homokulttuurista ja drag queeneista ja aussifutiksesta kuin laskuvarjohyppykurssista lähellä Newcastlea.

Kaikki se paljon muun lisäksi päätyi sivuille, joita syntyi aina vain lisää. Kirjan nimen lainasin aboriginaalien taruhahmolta. Lepakkomies. Englanninkieliseen käännökseen se tosin ei kelvannut, sillä hyvin samankaltaisen nimen tekijänoikeudet olivat jo muiden hallussa (enkä siis pelännyt, että aboriginaalit haastaisivat minut oikeuteen...).

Palasin kotiin. Kerroin bändille, etten hetkeen kirjoittaisi uusia biisejä. Ja pomolleni pörssiin ilmoitin, ettei minulla ollut enää aikaa meklarintöille, sillä elämä meni eteenpäin ja minulla oli muita asioita, jotka halusin saada tehtyä. Koska – kuten jo sanoin – olin koukussa.

Sitten lähetin käsikirjoitukseni kustantamoon, jossa tuttuni oli töissä.

Minulla ei ollut enää työpaikkaa, ja mietin, mitä tulevaisuus mahtaisi tuoda tullessaan. Ja nukuin hyvin.

Muutaman viikon kuluttua puhelin soi, ja minä vastaan: ”Jo Nesbø.”

Ja ääni toisessa päässä sanoo: ”Voisitko hei kertoa, kuka tämä tällainen Harry Hole oikein on?”

Kirja ilmestyi syksyllä 1997.

Jo Nesbø, Oslo, 31. elokuuta 2016

WALLA

I

Sydney, herra Kensington ja kolme tähteä

JOKIN OLI PIELESSÄ.

Naispuolinen passintarkastaja oli aluksi hymyillyt leveästi:

"How are you, mate?"

"I'm fine", oli Harry Hole valehdellut. Oli kulunut yli kolmekymmentä tuntia siitä, kun hän lähti liikkeelle Oslost, Lontoon kautta, ja aina Bahrainissa tapahtuneen koneen vaihdon jälkeen hän oli istunut samalla kirotulla hätäuloskäynnin vieressä sijaitsevalla istuimella. Turvallisuuksista sitä saattoi kallistaa taaksepäin vain aavistuksen verran, ja hänen ristiselkänsä oli tehdä tenän jo ennen kuin kone saapui Singaporeen.

Eikä luukun takana istuva nainenkaan enää hymyillyt.

Hän oli tavannut passia silmiinpistävän kiinnostuksen vallassa. Vaikea sanoa, oliko ensi hetkien hyväntuulisuus johtunut Harryn kuvasta vai nimen kirjoitusasusta.

"Business?"

Harry Hole arveli, että passintarkastajat useimmissa muissa maailman kolkissa olisivat lisänneet repliikkiin sanan *"Sir"*, mutta hän oli lukenut, etteivät sen kaltaiset kohteliaisuusfraasit olleet Australiassa kovinkaan viljalti käytössä. Vaan eipä sillä ollut niin väliäkään, Harry ei ollut sen enempiä tottunut maailmanmatkaaja kuin taipuvainen hienosteluun, hän toivoi vain pääsevänsä vuoteella varustettuun hotellihuoneeseen niin pian kuin suinkin.

"Yes", hän oli vastannut ja rummuttanut pöytää sormillaan.

Siinä vaiheessa nainen oli mutristanut suutaan, muuttunut hetkessä rumemmaksi ja tiedustellut kireään sävyyn:

"Why isn't there a visa in your passport, Sir?"

Harryn sydän hypähti, niin kuin sydän väistämättä tekee aavistaessaan katastrofin lähestyvän. Kenties sanaa *"Sir"* käytettiin vasta kun tilanne oli kiristynyt äärimmilleen.

"Sorry, I forgot", Harry mutisi kaivaessaan kuumeisesti povitasujaan. Miksei erityisviisumia voitu niitata kiinni passiin samalla tavalla kuin tavallisetkin niitattiin? Hän kuuli takaansa jonosta korvalappustereoiden vaimeaa surinaa ja tiesi siitä, että takana seisova oli hänen vierustoverinsa lentokoneesta. Mies oli soittanut samaa kasettia koko matkan. Ja miksei hän voinut ikinä muistaa, mihin taskuun tavaransa työnsi? Kuumakin oli, vaikka kello oli jo lähes kymmenen illalla. Harry alkoi tuntea orastavaa kutinaa päänahassaan.

Lopulta hän löysi asiakirjan ja laski sen helpottuneena pöydälle.

"Police officer, are you?"

Passintarkastaja nosti katseensa erityisviisumista ja silmäili häntä tutkivasti, ei kuitenkaan enää mutrussa suin.

"Ei kai täällä vain ole murhattu norjalaisia blondeja?"

Nainen nauraa lirkautti ja läiskäytti hilpeästi leiman erityisviisumiin.

"Well, just one", Harry Hole vastasi.

Tulohalli oli täynnä matkatoimistojen edustajia ja limusiininkuljettajia, jotka pitelivät nimikylttejä korkealla ilmassa, mutta yhdessäkään niistä ei lukenut Hole. Hän oli juuri ottamaisillaan taksin, kun vaaleansinisiin farkkuihin ja havaijilaispaitaan pukeutunut musta mieshenkilö, jolla oli poikkeuksellisen leveä nenä ja tummat kiharat hiukset, raivasi tiensä nimikylttien läpi ja kiiruhti häntä kohti.

"Mister Hou-li, I presume!" mies totesi voitonriemuisena.

Harry Hole heristi kuuloaan. Hän oli varustautunut käyttämään Australian-vierailunsa ensihetket sukunimensä äänneasun korjaamiseen, jottei häntä sekoitettaisi reikään. Herra Pyhä oli kaikesta huolimatta paljon houkuttelevampi vaihtoehto.

"Andrew Kensington, how are ya?" mies virnisti ja ojensi valtavan kouransa.

Kädenpuristus seisautti verenkierron hetkeksi.

"Welcome to Sydney – hope you enjoyed the flight", muukalainen saanoi sydämellisesti toistaen kuin kaikuna lentoemännän kaksikymmentä minuuttia aiemmin lausuman toivotuksen. Hän tarttui Holen siististi pidettyyn matkalaukkuun ja lähti kulkemaan uloskäyntiä kohti vilkaisuun taakseen. Harry pysytteli miehen kintereillä.

"Oletko sinä Sydneyn poliisista?" hän aloitti.

"Sure am, mate. Watch out!"

Heiluriovi mäjähdi päin Harryn kasvoja, suoraan nenään niin, että kyynelleet kihosivat silmiin. Huonokaan kreisikomedialla ei olisi voinut alkaa surkeammin. Hän hieroi nenäänsä ja kiroili norjaksi. Kensington katsoi häntä myötätuntoisen näköisenä.

"Bloody doors, ay?" hän sanoi. Harry ei vastannut. Hän ei tiennyt, miten täälläpäin oli tapana vastata sellaiseen.

Parkkipaikalla Kensington avasi pienen, hyvin palvelleen Toyotan takaluukun ja nosti matkalaukun sisään. *"Do you wanna drive, mate?"* hän kysyi yllättyneenä.

Harry huomasi seisovansa ajajan puolella. Hitto, Australiassahan oli vasemmanpuoleinen liikenne. Pelkääjän paikka oli kuitenkin niin täynnä papereita, kasetteja ja rojua, että Harry kömpi suosiolla takapenkille.

"You must be an aborigine", hän arveli tiedustelevaan sävyyn auton kaartaessa moottoritiele.

"Guess there's no foolin' you, officer", Kensington vastasi ja vilkaisi peiliin.

"In Norway we call you 'australneger' – Australian negro."

Kensington piti edelleen katseensa peilissä.

"Really?"

Harry alkoi tuntea olonsa epämukavaksi.

"Ööh, tarkoitan vain, etteivät sinun esi-isäsi ilmeisestikään olleet niiden rangaistusvankien joukossa, jotka lähetettiin tänne Englannista kaksisataa vuotta sitten", Harry selitti osoittaakseen tietävänsä edes jonkin verran maan historiasta.

"That's right, Hou-li", minun esi-isäni ehtivät tänne hieman aikaisemmin. Neljäkymmentätuhatta vuotta aikaisemmin tarkemmin sanottuna."

Kensington virnuili taustapeiliin. Harry vannoi itsekseen pitävänsä turpansa kiinni jonkin aikaa.

”*I see*. Kutsu minua Harryksi.”

”Okei, Harry, minä olen Andrew.”

Andrew huolehti keskustelusta loppumatkan ajan. Hän vei Harryn King’s Crossiin ja selosti samalla: alue oli Sydneyn huorien pääasiallinen oleskelupaikka ja niin huumeiden välityksen kuin kaupungin muunkin hämäräperäisen toiminnan keskus. Joka toinen julkinen skandaali tuntui liittyvän johonkin kyseisen neliökilometrin sisällä sijaitsevaan hotelliin tai strippausluolaan.

”Perillä ollaan”, Andrew sanoi yhtäkkiä. Hän pysäköi jalkakäytävän reunaan, hyppäsi ulos autosta ja otti Harryn matkalaukun takaluukusta.

”*See ya tomorrow*”, Andrew sanoi, ja saman tien sekä hän että auto olivat tipotiessään. Harry seisoj yksin, selkä jäykkänä ja orastavan matkaväsymyksen vallassa matkalaukkuineen jalkakäytävällä kaupungissa, jossa oli asukkaita suurin piirtein yhtä paljon kuin koko Norjassa, korean Crescent Hotelin ulkopuolella. Ovessa, nimen vieressä, oli kolme tähteä. Oslon poliisipäällikkö ei tunnetusti ollut kovin avokätinen alamaistensa majoituksen suhteen. Vaikka ei paikka välttämättä mikään huono ollut. Virkamiehet saivat varmaan asua alennettuun hintaan hotellin pienimmässä huoneessa, Harry ajatteli.

Niin kuin saivatkin.

2

Tasmanian paholainen, pelle ja ruotsalainen

HARRY KOPUTTI VAROVASTI Sydneyn eteläisen poliisipiirin päällikön oveen.

”Sisään”, kuului kovaääninen kutsu oven toiselta puolen.

Ikkunan ääressä, tammisen kirjoituspöydän takana seisoi isokokoinen, leveä mies, jolla oli vaikuttavan kokoinen vatsa. Harvenneen hiuskuontalon alapuolella törröttivät harmaat, pehkomaiset kulmakarvat, mutta silmien ympärillä olevat rypyt saivat ilmeen näyttämään hymyilevältä.

”Harry Holy Oslost, Norjasta, *Sir*.”

”Istu alas, Holy. Näytät pirun pirteältä näin aikaisin aamulla. Muuten: et kai sinä ole käynyt tervehtimässä ketään huumepuolen porukasta?” Neil McCormack nauroi sydämellisesti.

”Jet-lag. Olen ollut pystyssä neljästä aamuyöllä, *Sir*”, Harry selitti.

”Selvähän se. Sisäpiirin vitsailua vain. Meillä oli täällä pari vuotta sitten pieni lahjusskandaali, ymmärrät kai. Kymmenen poliisia tuomittiin, muun muassa huumeiden kaupittelusta – toisilleen. Epäilykset heräsivät, koska pari heistä oli niin hämmästyttävän pirteässä kunnossa – vuorokaudet ympäriinsä. Ei se oikeastaan mikään leikin asia ole”, hän myhäili hyväntuulisena, pani lasit päähänsä ja selaili edessään olevia papereita.

”Sinut on siis lähetetty tänne auttamaan meitä Inger Holterin murhaa koskevissa tutkimuksissa. Hänhän oli Norjan kansalainen, jolla oli työlupa Australiassa. Vaalea, nätti tyttö, kuvien perusteella ainakin. 23-vuotias, eikös se niin ollut?”

Harry nyökkäsi. McCormack jatkoi vakavoituneena.

”Kalastajat löysivät hänet Watson’s Bayn rannasta, tarkemmin sanottuna The Gap Parkista. Hänet löydettiin puolialastomana, jäljet viittaavat siihen, että hänet ensin raiskattiin ja sitten kuristettiin kuoliaaksi, spermaa ei kuitenkaan löytynyt. Sen jälkeen hänet kuljettiin yön pimeydessä puistoon, missä ruumis sysättiin alas kallionkielekkeeltä.”

Hänen naamansa repesi irstyäkseen.

”Vähänkin huonommalla säällä aallot olisivat vieneet hänet mennessään, mutta nyt hän siis jäi sen sijaan kivien sekaan lojumaan, ja sieltä hänet löydettiin seuraavana aamuna. Spermaa ei ole, kuten sanottua, ja syynä siihen on se, että kohtu oli viilletty auki kuin kalafilee ja merivesi oli huuhtonut tytön perusteellisesti. Siksei meillä ole sormenjälkiäkään, mutta arvioitu kuolinaika meillä on...” – McCormack otti silmälasit nenältään ja hieroi kasvojaan – ”minkä lisäksi meiltä puuttuu murhaaja. Ja mitä helkkaria sinä olet sille asialle suunnitellut tekeväsi, mister Holy?”

Harry aikoi vastata, mutta tuli keskeytetyksi:

”Aivan, olet ajatellut seurata tarkasti, kuinka me panemme sen pirlalaisen rautoihin, ja kertoa Norjan lehdistölle, kuinka erinomaisesti meidän yhteistyömme sujuu – täytyy koettaa olla loukkaamatta ketään Norjan suurlähetystössä työskentelevää tai vastaavaa – muutoin olet niin kuin olisit lomalla ja lähetät rakkaalle poliisipäälliköllesi kortin tai pari. Mitä hänelle muuten kuuluu?”

”Hyvää vain minun tietääkseni.”

”Siinä vasta mainio naisihminen. Hän on varmaan selvittänyt sinulle, mitä sinulta odotetaan?”

”Suurin piirtein. Minä osallistun tutkimuk...”

”Hyvä on. Unohda se. Tässä tulevat uudet säännöt. Numero yksi: tästä lähtien kuuntelet minua, minua ja vain minua. Numero kaksi: et osallistu mihinkään, mihin et ole saanut minulta käskyä osallistua. Ja numero kolme: jos astut kerrankin minun varpaileni, lähdet ensimmäisellä koneella takaisin kotiin.”

McCormack hymyili puhuessaan, mutta viesti oli selvä: näpit irti, Harry oli täällä pelkkänä katsojana. Olisi voinut vallan hyvin ottaa mukaan kameran ja uimahousut.

”Olen ymmärtänyt, että Inger Holter oli jonkin sortin TV-julkkis siellä Norjassa päin?”

”Puolijulkkis vain, *Sir*. Hän oli yksi pari vuotta sitten pyörineen nuortenohjelman juontajista. Hän oli kai oikeastaan jo jäämässä unohduksiin ennen tätä tapausta.”

”Niin, minulle on kerrottu, että murha on ollut näyttävästi esillä teidän päivälehdissänne. Parista on jo lähetetty väkeä tännekin. Me olemme kertoneet heille kaiken minkä tiedämme, ja se ei ole paljon se, joten he varmaan kyllästyvät pian ja palaavat kotiinsa. He eivät tiedä sinun olevan täällä. Meillä on omat lapsenlikkamme, jotka saavat huolehtia heistä, eli sinun ei tarvitse vaivata päätäsi sillä asialla.”

”Kiitokset siitä, *Sir*”, Harry sanoi ja myös tarkoitti sitä. Ajatus yli-innokkaista norjalaisista sanomalehtitoimittajista niskassa roikkumassa ei tosiaankaan ollut erityisen houkutteleva.

”Ok, Holy, olen rehellinen ja sanon sinulle suoraan, millainen tilanne tällä hetkellä on. Pomoni on selostanut minulle juurta jaksain, että Sydneyn kaupungin edustajat haluaisivat asian erittäin mielellään mahdollisimman sukkelasti pois päiväjärjestyksestä. Kuten tavallista, kyse on politiikasta ja rahasta.”

”Rahasta?”

”Niin no, laskujen mukaan Sydneyn työttömyys nousee tänä vuonna yli kymmenen prosentin, ja kaupunki tarvitsee kaiken kahtaiseen, mitä turisteilta liikenee. Vuoden 2000 olympialaiset ovat ovella ja skandinaviaalaisturistien virta sen kuin voimistuu. Murha, etenkin selvittämätön murha, on huonoa mainosta kaupungille. Me teemme siis kaiken voitavamme, tapausta on tutkimassa nelihenkisen tiimi ja lisäksi meillä on ensisijainen käyttöoikeus talon resursseihin – kaikkiin tietokantoihin, rikostekniseen henkilökuntaan, laboratorioruokkaan. Ja niin edelleen.”

McCormack kaivoi esiin paperiarkin ja tutkiskeli sitä kulmiaan kurtistaen.

”Oikeastaan sinun pitäisi työskennellä Watkinsin kanssa, mutta koska olet nimenomaan pyytänyt Kensingtonia pariksesi, en näe mitään syytä olla suostumatta siihen.”

”*Sir*, tietääkseni en ole...”

”Kensington on hyvä mies. Alkuperäisväestöstä ei monikaan pääse niin pitkälle ja korkeaan asemaan kuin hän.”

”Eikö?”

McCormack kohautti olkapäitään.

”Niin se vain on. No niin, Holy, jos jotain asiaa ilmaantuu, tiedät nyt mistä minut löytää. Onko kysyttävää?”

”Öh, pieni muodollisuusjuttu vain, *Sir*. Mietin, mahtaako *Sir* olla oikea tapa puhutella esimiestä tässä maassa, vai onko se hieman liian...?”

”Muodollinen? Jäykkä? Kyllä se taitaa olla. Mutta minä pidän siitä. Se muistuttaa minua siitä, että minä tosiaankin olen tämän puljun pomo.” McCormack räjähti nauramaan ja päätti tapaamisen lujaan tervetuliaiskädenpuristukseen.

”Tammikuu on Australiassa matkailun sesonkiaikaa”, Andrew selitti heidän tungeksiessaan eteenpäin Circular Quayta ympäröivässä liikenteessä.

”Kaikki tulevat katsomaan Oopperataloa, käymään veneretkillä The Harbourissa ja tiirailemaan naisia Bondi Beachille. Sääli, että sinun täytyy tehdä töitä.”

Harry kohautti hartioitaan.

”Ei se minua haittaa. Turistirysät aiheuttavat minulle joka tapauksessa hikoilukohtauksia ja halun mukiloita jotakuta.”

He pääsivät New South Head Roadille, ja Toyota ampaisi vauhtiin kohti idässä päin sijaitsevaa Watson’s Bayta.

”Sydneyn itäpuolisko ei aivan vastaa Lontoon itäosia”, Andrew selitti, kun he ohittivat toinen toistaan tyylikkäämpiä taloja. ”Tämä alue on nimeltään Double Bay. Me kutsumme sitä Double Payksi.”

”Missä Inger Holter asui?”

”Hän ehti asua jonkin aikaa poikaystävänsä kanssa Newtownissa, ennen kuin heillä meni poikki ja hän muutti yksiöön Glebeen.”

”Poikaystävän?”

Andrew kohautti hartioitaan.

”Hän on australialainen, tietokoneinsinööri, he tapasivat, kun Inger tuli tänne lomailemaan pari vuotta sitten. Miehellä on alibi

murhaillaksi, eikä hän muutenkaan ole mikään murhaajan prototyyppi. *But ya never know, do ya?*”

He pysäköivät auton The Gap Parkin edustalle, puisto oli yksi Sydneyn monista vihreistä keitaista. Jyrkät kiviportaat johtivat ylös tuulen tuivertamaan puistoon, joka sijaitsi korkealla pohjoispuoleltaan Watson's Bayn ja itäpuoleltaan Tyynenmeren yläpuolella. Kuumuus tulvahti heitä vastaan, kun he avasivat autonovet. Andrew pani naamalleen suuret aurinkolasit, jotka toivat Harryn mieleen jonkinlaisen salaisen pornokuninkaan. Australialainen kollega oli syystä tai toisesta pukeutunut sinä päivänä ahtaaseen pukuun, ja Harryn mielestä musta, leveäharteinen mies näytti aavistuksen koomiselta vankuessaan polkua pitkin ylös kohti näköalapaikkaa.

”Tuolla näkyy Tyynimeri. Seuraava pysäkki Uusi Seelanti, noin kahdentuhannen vetisen kilometrin päässä.”

Harry katseli ympärilleen. Lännessä päin näkyi keskusta ja Harbour Bridge, pohjoisessa Watson's Bayn uimaranta ja purjeveneet sekä vihreä Manly, salmen pohjoispuolella sijaitseva esikaupunkialue. Idässä horisontti läikehti sinisen eri sävyjen kirjossa. Kallionkielekkeet laskivat jyrkästi aivan heidän edessään, ja kaukana alhaalla meren aallot saapuivat pitkän matkansa päähän paiskautumalla jylisten rantakivikkoa vasten.

”Ok, Harry, seisot nyt historiallisella maaperällä”, Andrew sanoi.

”Vuonna 1788 englantilaiset lähettivät Australiaan ensimmäisen rangaistusvankeja kuljettavan laivan. Etukäteen oli päätetty, että he asettuisivat asumaan Botany Bayhin, joka sijaitsee joitakin kymmeniä kilometrejä tästä etelään, mutta päästyään perille arvoisa kapteeni Phillip olikin sitä mieltä, ettei sikäläisissä maisemissa ollut kehumista, ja lähetti pienen veneen rannikkoa pitkin pohjoiseen etsimään kauniimpaa katseltavaa. Venekunta saapui tämän niemenkärjen toiselle puolelle ja löysi maailman parhaan sataman. Vähän myöhemmin paikalle saapui myös kapteeni Phillip kera lopun seurueen: 11 laivan, 750 rangaistusvangin, joukossa miehiä ja naisia, 400 merimiehen, neljän laivastokomppanian sekä kahden vuoden ruokavarastojen. Tämä maa on kuitenkin karumpi kuin miltä se näyttää, eivätkä englantilaiset osanneet käyttää luontoa aboriginaalien tavoin hyväkseen. Kun seuraava muonalaiva kahden ja puolen

vuoden kuluttua ehti paikalle, englantilaiset olivat nälkäkuoleman partaalla.”

”Näyttää siltä, että asiat alkoivat jonkin ajan kuluttua sujua paremmin.” Harry nyökkäsi kohti Sydneyn vehreitä harjuja ja tunsi hi-
kipisaran valuvan lapaluittensa välissä. Kuumuus sai hänen ihonsa
kihelmöimään.

”Englantilaisten osalta kyllä”, Andrew sanoi ja roiskautti mojovan
räkäklimpin alas kielekkeeltä. He seurasivat klimpin menoa katseel-
laan jonkin matkaa, kunnes se haihtui tuuleen.

”Tyttö saa olla onnellinen, kun ei joutunut kokemaan pudotusta”,
Andrew totesi. ”Hänen on täytynyt osua kallioihin matkalla alas.
Kun hänet löydettiin, hänen ruumiistaan oli repeytynyt irti isoja
kappaleita.”

”Kauanko hän oli ollut kuolleena ennen kuin hänet löydettiin?”

Andrew irvisti. ”Oikeuslääkärin mukaan 48 tuntia. Mutta se mies...”

Hän nosti peukalon suulleen. Harry nyökkäsi. Oikeuslääkäri oli
siis kova juomaan.

”Ja sinä suhtaudut epäilevästi niin pyöreisiin lukuihin, vai?”

”Hänet löydettiin perjantaiamuna, joten sanotaan niin, että hän
kuoli jossain vaiheessa torstain vastaisen yön aikana.”

”Onko täältä löytynyt minkäänlaisia johtolankoja?”

”Kuten näet, auton voi pysäköidä ihan tuohon alapuolelle, alue
on öiseen aikaan valaisematon, eikä täällä silloin liiku juuri ketään.
Meillä ei ole lainkaan silminnäkijöiden havaintoja, emmekä totta pu-
huakseni odota sellaisia saavammekaan.”

”Mitä me nyt sitten teemme?”

”Nyt teemme niin kuin pomo on käskenyt, eli menemme ra-
vintolaan ja kulutamme pienen osan firman edustusbudjetista.
Olethan sinä Norjan poliisilaitoksen korkein edustaja yli kahden-
tuhannen kilometrin säteellä. Vähintään.”

Andrew ja Harry istuivat valkealla liinalla peitetyn pöydän ääressä.
Kalaravintola Doyle's sijaitsi aivan Watson's Bayn rannassa, ravinto-
lan ja meren välissä oli vain kaistale hiekkarantaa.

”Naurettavan kaunista, eikö totta?” Andrew sanoi.

”Maisema on kuin jostain tökeröstä postikortista.” Tyttö ja pikku-poika rakensivat hiekkalinnaa rannalla aivan heidän silmiensä edessä, lasten takana näkyi syvänsininen meri ja vehreät harjanteet sekä kaukana horisontissa Sydneyn uljaat ääriiviivat.

Harry tilasi kampsimpukoita ja tasmanialaista taimenta, Andrew puolestaan australialaista kampelaa, josta Harry ei luultavimmin ollut koskaan aiemmin kuullut edes puhuttavan. Andrew tilasi lisäksi pullon Rosemountin Chardonnayta, ”aivan väärä valinta näiden ruokien kanssa, mutta se on valkoista, hyvää ja juuri sopivan hintaista”, ja näytti hieman yllättyneeltä, kun Harry kertoi, ettei juonut lainkaan alkoholia.

”Kveekari vai?” hän kysyi.

”Ei sinnepäinkään”, Harry vastasi.

Doyle’s oli vanha kalaravintola, perheyritys, ja sitä pidettiin yhtenä Sydneyn parhaista, Andrew kertoi. Sesonki oli parhaimmillaan ja paikka tupaten täynnä, minkä Harry oletti vaikuttavan siihen, että tarjoilijoiden huomion vangitseminen oli jokseenkin hankalaa.

”Tämän paikan tarjoilijat ovat vähän kuin planeetta Pluto”, Andrew totesi kärttyisenä. ”Pyörivät jossain kaukana periferiassa, ilmestyvät esiin vain kerran kahdessakymmenessä vuodessa, eikä niitä silloinkaan erota pelkällä silmällä.”

Harryyn palvelun hitaus ei onnistunut tekemään minkäänlaista vaikutusta, ja hän nojautui taaksepäin tuolissaan tyytyväisenä huokaisten.

”Mutta ruoka on loistavaa”, hän sanoi. ”Tämä siis selittää, miksi sinulla on puku päälläsi.”

”Kyllä ja ei. Kuten näet, tämä ravintola ei ole erityisen muodollinen. Mutta minulla on hyviä kokemuksia siitä, että *en* ilmesty tällaisiin paikkoihin farkuissa ja T-paidassa. Minun täytyy vähän kompensoida ulkonäköäni.”

”Miten niin?”

Andrew vilkaisi Harrya.

”Aboriginaalit eivät ole tässä maassa mitenkään arvostetussa asemassa, kuten olet varmaan huomannutkin. Englantilaiset julistivat jo varhain, että alkuperäisasukkailla on taipumusta alkoholismiin ja rikollisuuteen”, hän kertoi. Harry kuunteli kiinnostuneena.

”Se oli heidän mielestään geeneissä. Heistä ei ole muuhun kuin aikaansaamaan helvetillistä musiikkia puhaltamalla pitkiin, onttoihin puuputkiloihinsa, joita he kutsuvat nimellä *didgeridoo*, yksi heistä kirjoitti. Niinpä, Australia kehuskelee olevansa maa, jossa on onnistuttu yhdistämään useat kulttuurit toimivaksi yhteiskunnaksi. Toimivaksi kenen ehdoilla? Ongelma, tai onni, riippuu mistä kulmasta asiaa katselee, on se että alkuasukkaat ovat kadonneet näkyvistä.

Aboriginaalit suorastaan loistavat poissaolollaan Australian yhteiskuntaelämässä, lukuun ottamatta niitä poliittisia seikkoja, jotka liittyvät aboriginaalien erityisiin mielenkiinnon kohteisiin ja heidän omaan kulttuuriinsa. Australialaiset hoitavat osuutensa pitämällä aboriginaalien taidetta roikkumassa talojensa seinillä. Aboriginaalit ovat sitä vastoin hyvinkin edustettuina sosiaaliavustusjonoissa, itsemurhatilastoissa ja vankiloissa. Aboriginaali joutuu vankilaan 26 kertaa todennäköisemmin kuin muut australialaiset. Ajattelepa sitä, Harry Holy.”

Harryn ajatellessa Andrew joi viinin loppuun. Samalla Harry ajatteli sitä, että hän oli luultavimmin juuri nauttinut 32-vuotisen elämänsä maukkaimman kala-aterian.

”Ei Australia kuitenkaan ole sen rasisempi kuin muutkaan maat, mehän olemme monikulttuurinen kansa, väkeä on maailman jokaisesta kolkasta. Kannattaapa vain sonnustautua pukuun, kun menee ravintolaan.”

Harry nyökkäsi toistamiseen. Se asia oli loppuun käsitelty.

”Oliko Inger Holter töissä baarissa?”

”Olipa hyvinkin. The Alburyssa, joka sijaitsee Paddingtonissa, Oxford Streetillä. Ajattelin, että voisimme mennä käymään siellä tänä iltana.”

”Miksemme menisi saman tien?” Harry huomasi alkavansa tulla kärsimättömäksi asioiden hitaan etenemisen takia.

”Koska me menemme ensin tervehtimään hänen vuokraisäntäänsä.”

Pluto ilmestyi yllättäen tähtitaivaalle.

Glebe Point Road osoittautui viihtyisäksi, kutakuinkin rauhalliseksi tieksi, jonka varrella oli vieri vieressä pieniä ja yksinkertaisia, suurimmaksi osaksi etnisiä ravintoloita eri puolilta maailmaa.

”Aiemmin tämä oli Sydneyn taiteilijakaupunginosa”, Andrew kertoi. ”Opiskeluaikoinani, 70-luvulla, asuin ihan tässä lähistöllä. Edelleenkin täältä löytyy ympäristöhihhuleille ja vaihtoehtoista elämäntapaa harjoittaville tyypillisiä kasvisravintoloita, lesboille tarcoitettuja kirjakauppoja ynnä muuta sellaista. Vanhat hipit ja huumeveikot ovat kuitenkin tipotiessään. Vuokrat ovat nousseet sitä mukaa kuin Gleben suosio on kasvanut, joten nyt minulla ei taitaisi enää olla edes varaa asua täällä poliisin palkallani.”

He kääntyivät Hereford Streetin kulmasta oikealle ja menivät portista numero 54:n pihaan. Pieni, musta ja karvainen eläin tuli haukkuen heitä vastaan ja paljasti rivin pieniä teräviä hampaita. Pikku hirviö näytti todella raivostuneelta ja muistutti hätkähdyttävän paljon matkailuesitteessä kuvailtua ”Tasmanian paholaista”. Aggressiivinen ja takamukseen tarrautuneena kaikin tavoin epämiellyttävä, siinä sanottiin. Laji oli lähestulkoon kuollut sukupuuttoon, minkä seikan Harry totisesti toivoi pitävän paikkansa. Tämän nimenomaisen yksilön hypätessä Harrya kohti kita ammollaan Andrew kohotti jalkaansa, täräytti otusta keskelle mahaa ja lennätti kiljuvan eläimen aittaa reunustavaan pensaikkoon.

Kun he ehtivät portaiden luo, ovella seiso i isomahainen, juuri heränneen näköinen mies, joka tuijotti heitä happamana.

”Mihinkäs koira katosi?”

”Se makaa tuolla ihailemassa ruusupuskia”, Andrew ilmoitti hymyssä suin. ”Me olemme poliisista, murhaosastolta. Herra Robertson, olettais in?”

”Ollaan, ollaan. Mitä te nyt taas haluatte? Minähän olen jo sanonut, että olen sanonut kaiken mitä tiedän.”

”Ja nyt te olette sanonut, että olette sanonut, että olette sanonut...” Seurasi pitkä tauko, jonka aikana Andrew jatkoi hymyilemistään ja Harry vaihtoi painoa vasemmalta jalalta oikealle.

”Valitan, herra Robertson, meillä ei ole lainkaan aikomuksena yrittää hurmata teitä kuoliaaksi, mutta tämä tässä on Inger Holterin veli, ja hän haluaisi mielellään nähdä siskonsa huoneen, mikäli siitä ei ole liiaksi vaivaa.”

Robertsonin asenne muuttui aivan toisenlaiseksi.

”Pahoitteluni, en tiennyt... käykää sisään!” Hän avasi oven ja kulki heidän edellään ylös rappusia.

”Niin, en itse asiassa tiennyt Ingerillä edes olevan veljeä. Mutta nyt kun sanot, niin yhdennäköisyydestä ei tosiaan ole epäilystäkään.”

Miehen takana Harry kääntyi puoliksi Andrew’hin päin päätään pyöritellen.

Ingerin huoneessa ei ollut tehty elettäkään järjestyksen aikaansaamiseksi. Joka puolella lojui vaatteita, lehtiä, täysinäisiä tuhka-kuppeja ja tyhjiä viinipulloja.

”Öh, poliisi pyysi minua olemaan toistaiseksi koskematta mihinkään.”

”Ymmärrämme sen.”

”Yhtenä iltana hän ei vain tullut kotiin. Hävisi kuin tuhka tuuleen.”

”Kiitos, herra Robertson, me olemme lukeneet kertomuksenne.”

”Minä sanoin hänelle, ettei hänen pitäisi iltaisin kotiin tullessaan kävellä Bridge Roadin ja kalanmyyntikojujen ohi kulkevaa tietä. Siellä on pimeää ja siellä liikuskelee paljon mustia ja vinosilmiä...” Hän vilkaisi Andrew Kensingtonia kauhistuneena: ”Anteeksi, ei minun ollut tarkoitus...”

”Ei se mitään. Voitte mennä nyt, herra Robertson.”

Robertson hiippaili portaita alas, ja he kuuluivat pullojen kilinää keittiöstä.

Huoneessa oli sänky, muutama kirjahylly sekä kirjoituspöytä. Harry katseli ympärilleen ja yritti muodostaa mielessään kuvan Inger Holterista. Viktimologiaa: hän yritti eläytyä uhrin asemaan. Hän muisti hämärästi TV:ssä näkemänsä muka-hävyttömän tytön, tämän hyvää tarkoittavan nuoruuden innostuksen ja sinisen, viatton katseen.

Tyttö ei ainakaan ollut mikään kotihiiri, joka olisi käyttänyt kaiken vapaa-aikansa pesän somistamiseen. Seinillä ei ollut lainkaan tauluja, ainoastaan *Braveheart*-elokuvan juliste, jossa oli kuva Mel Gibsonista – senkin elokuvan Harry muisti vain, koska se oli jostain kumman syystä voittanut parhaan elokuvan Oscarin. Niinpä niin,

RIKOSTUTKIJA HARRY HOLE

lähetetään Australiaan tutkimaan nuoren norjalaisnaisen murhaa. Tutkimusten mittaan paljastuu, että murhaajalla voi olla useampikin uhri. Eikä Holekaan ole poissa laskuista.

Holen työpari Andrew Kensington vaikuttaa ystävältä ja Harry ihastuu myös erääseen ruotsalaiseen tyttöön.

Kun ratkaisu näyttäisi olevan käden ulottuvilla, paljastuu, ettei mikään ole aivan sitä miltä näyttää.

Harry Hole -sarjan vauhdikas avaus ilmestyi Norjassa 1997 ja palkittiin heti Riverton-palkinnolla parhaana norjalaisena rikosromaanina ja seuraavana vuonna Lasiavain-palkinnolla, Pohjoismaiden parhaana rikosromaanina.

Hannu Lukkarisen kuvituksen ja Jo Nesbøn esipuheen ryydittämä erikoispainos julkaistaan juhlistamaan Harry Holen 20-vuotista taivalta rikoksen poluilla. Lukkarinen on urallaan kuvittanut kymmeniä kirjoja, Kalevalasta Tuntemattomaan sotilaaseen.

»Seuraava Munch tai Ibsen saattaa olla Jo Nesbø...
Ja jos maailmassa on yhtään oikeudenmukaisuutta, Harry Holesta tulee yhtä suosittu kuin Harry Potterista.»

– CNN

